

ZGODNJA DANICA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrt leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLV.

V Ljubljani, 16. grudna, 1892.

List 51.

Velikost in groza nečistega greha.

Zmeraj večja je nevarnost, da zaradi nečistosti bode veliko ljudi pogubljenih. Posebno po mestih se ta kuga kakor povodenj razširja. Dasi ravno se nečistniku samemu ta pregreha nad drugimi nečistniki in nečistnicami gnjusi in studi, vendar ni brez takih, kateri to veliko hudobijo izgovarjajo, zagovarjajo, ali celo podpirajo, gojijo in razširjajo. Gorje jim!

Častiti škof dr. Janez Zwerger svari napervo v daljšem poduku zoper grozo notranje nečistosti in potem svari v obširnem popisovanju zoper to zunanjo pregreho, in pravi med drugim: „Ako grešnik sam sabo greši, pokonča tempelj sv. Duha, v katerega je bil pri sv. kerstu in pri sv. birmi posvečen: ako greši pa z drugo osebo, to pokončevanje obsega dva taka Božja tempelja: ako je druga ta oseba z njim v rodu ali v svaštvu, se hudobija in gerdobija povikša, in v stari zavezi je Bog na to postavil smerno kazen, kakor tudi za prešestvo: iztrebiti so se morali taki kužni grešniki izmed ljudstva, izgnati iz dežele.

Dalje piše omenjeni pobožni pisatelj o velikosti in gerdobiji nečistega greha tako-le:

Če kdo verjame in terdovratno terdi, da nečistost ni smerten greh, ta terditev ni samo napačna, ampak celo krivoverna. Zakaj to je od Boga razodeta resnica, da je nečistost smerten greh: zelo velik greh, še veliko večji, kakor večidel drugih smernih grehov. Ko bi bil na tehtnici Božje pravice en sam nečist greh v skledčici, in bi potem vsi angelji v drugo skledčico položili vso svojo popolno ljubezen do Boga, vsi očaki svojo vero, vsi preroki svojo zvestobo, vsi aposteljni svoj trud in svojo gorečnost v spreobračanju nejevernikov, vsi mučenci svojo kri, vse

device svojo čistost, vsi sveti škofje in mašniki svoje pastirske dela, vsi spoznovavci svojo spokornost, poslednjič tudi še Marija, Mati Božja, svoje sicer vse presegajoče zasluženja in popolnosti — to vse bi bilo kakor nič v primeri z velikostjo enega samega nečistega greha. In če tudi to nezmerno veliko obilnost zasluženj desetkrat in stokrat vzameš, če jo tudi neprenehoma tisuč in tisučkrat pomnožuješ, nikoli ne bodo mogle enega samega smernega greha nečistosti pretehtati. Smertni greh je neskončno veliko hudo, in vse une zasluženja so le končno dobro. Le Jezusovo delanje in terpljenje je večji in zadostuje k zbrisanju teh in vsih drugih grehov.

Malikovanje, s katerim se pravi Bog zapusti in se malik moli, je gotovo strašna pregreha. In glej, v tistih krajih svetega pisma, kjer hoče Bog malikovanje ko prav veliko in gerdo pregreho naznaniti in zoper njo sovraštvo in stud obuditi, ga ne imenuje z lastnim imenom: malikovanje, ampak nečistost, kakor pač v brezštevilnih krajih stare in tudi nove zaveze, na priliko, v „Skrivn. razod. 17.“ Že to samo bi bilo gotov dokaz, da mora nečistost izmed naj večjih grehov biti, ker Bog tako rekoč nobene druge tako gerde besede ne najde, kakor besedo: malikovanje. Pa nečistost je tudi zares nekako malikovanje, to je, zapuščenje pravega Boga in zatelebanost v stvar, ktera mu je cilj in konec: pa to malikovanje ni kakor pri ubogem nejeverniku, ki o pravem Bogu nikoli nič ni slišal in bi ga pač molil, ko bi ga le poznal, ampak je bolj tak odpad od Kristusa, kakor so se z njim pregrešili Judje, ki so Kristusa iz njegovega uka in vsled njegovih čudežev sicer spoznali za Sinu Božjega, pa vendar niso vanj verovali, ampak so ga do smerti mučili. Toda sodi le sam: glej, nekdanji nejeverniki so kiperski

otok posvetili boginji nečistosti. Tje pa prijadra ladija s kristjani; oblastnik jim nasproti stopi, v eni roki z malikom, v eni pa z mečem, rekoč: Vsi morajo boginji darovati; kdor se brani, bo zdajci obglavljen. Sedaj pa eden pristopi in reče: Kerščanske vere vekomaj ne bom zatajil! — in njegova glava se zvali na pesek, in tako tudi še glave marsikterih drugih; eni pa darujejo boginji Veneri kadilnih zern: v sercu sicer od Kristusa ne odpadejo, pa po vnanjem vendar malikujejo. Kaj porečete o teh bojazljivih izdajavcih svoje svete vere, vpraša velik govornik Božji (Segneri)? Vi jih obsojuate, vi jih studite, ker so vero zatajili. Vi hinavci, dalje govori, sami sebe pa ne obsodite? in samih sebe ne studite? Res je, uni so z odpadom zaslužili pogubljenje: ali ga pa niste vi stokrat zaslužili? Uni so le enkrat leseno podobo Venerino počastili, v smertni bridkosti, prisiljeni z mečem; vi ste pa stokrat in stokrat živim Veneram darovali prostovoljno, ko vas ni nobeden silil, pač pa so vas svarili Bog in ljudje, nebesa in pekel!

Nečisti greh je silno nevaren, ker ta smertni strup se zdi sladak kakor med na jeziku, kadar pa v serce pride, vse razjé in nesrečnega človeka umori. Silno nevaren je, ker tako globoko se je človeštvo pogreznilo v nekerščanstvo in poganstvo, da se nesramnost kakor kako kruharstvo dopušča ali celo pospešuje, zato gorje krajem in mestom, gorje vikšim, kateri te ostudnosti ne odvrčajo, ne zatirajo, trikrat gorje pa, ako celo djansko k razširjanju te človeške kuge pripomorejo! Nečistost je sramota za človeštvo in naj večja nesreča za vsaki kraj, kjer nečistost gospoduje. Cele kraje in mesta je Bog že v stari zavezi zarad nečistosti pokončal in v novi zavezi ta greh ni manjši, ampak večji zarad večega spoznanja.

Slovenski romar v Sveti Deželi.

(Dalje.)

Potem šel sem v mnoge druge podzemeljske votline presv. štalice; te podzemeljske skalnate votline so sedaj ločene z zidom in jednimi vrati od prave štalice in te vrata, in vse votline poleg presv. štalice so še v popolni posesti katoliški. Ono dobo, ko se je rodil tukaj Sin Božji — Bog-človek od brezmadežne Device Marije, niso bile one votline pregrajene in ločene od štalicega prostora, bile so v zvezi z njo. Bil sem pri sv. maši v duplini groba sv. Pavle in Evstohije; potem pa še v duplini sv. Jožefa, na mestu, kjer se mu je bil prikazal angelj Gospodov in ukazal: „Vstani! vzemi Dete in Mater njegovo in beži v Egipt“... Med tem časom imeli so Gerki svojo liturgijo v presv. štalici. O poli sedmih bila je zopet katoliška sv. liturgija, sv. maša, v štalici, po tej pa so nezjedinjeni Armenci opravljali svojo liturgijo.

Po zajuterku šel sem na pastirsko polje. Podal sem sem se po hribu navzdol ob frančiškanskem samostanu proti vshodu. Pot vodi med vertovi po bregovih nad in pod potom. Kmalo razprostre se pred očmi lepa, precej prostorna, valovito gričasta gorska planjava (kajti je precej visoko nad morsko poveršino), in to je: „Pastirsko polje“ in pašniki betlehemiški, obdani z verhovi gorovja. Sem in tje na tem polju so lepi oljkini gaji in vmes njive. Sredi polja in pašnikov je osobito prijetni oljkini gaj obzidan. V sredinji tega gaja so razvaline nekdanje cerkve in samostana na mestu, kjer je angelj Gospodov oznanil pastirjem veliko veselje, da je rojen Zveličar svetá. Pod verhom betlehemske gore vzhodno stran se okrene karavanska pot proti jugovzhodu mimo „Pastirske vasi;“ kmalo se loči z obdelanim kamenjem tlakana starodavna pot, od karavanske, preko polja in dospe se v že omenjeni oljkini gaj.

V tem gaju so ravno Arabci vzhodnje gerške cerkve udje, obirali raz oljk oljive. Ko sem ogledoval razvaline in premišljeval pobožne pastirje pri čedah na ponočni straži sveti večer in sveto noč in kaj se je onda tu dogodilo, in kako so angeljski kori nad tem poljem v višavi peli; takrat se mi je topilo serce svetega veselja in pobožnih čutov. Kmalo sta prišla dva arabska dečka in sta mi v sredinji razvalin kazala stopnjice navzdol k vratam in vpraševala, ako bi rad noter šel? Stareji deček, kacih 15 lét, je znal precej francosko govoriti; rečem mu, naj mi odpre, ako ima ključ. Tekel je kar se je dalo v vas po ključ in kmalo dospel je z njim nazaj ter odperl vrata. Onokraj vrat vodile so še kamenite stopnjice globokeje na prostor v zemlji, v cerkev, sedaj nezjedinjenih gerkov. Ta cerkev v zemlji bila je kripta pod nekdanjo katoliško cerkevjo; sedaj je podzemeljska cerkev, ali oboka nima naravnega, nego zidanega po rokah človeških in na verhu zasutega od razvalin zgornje cerkve, med katerimi raste trava in germovje. Toraj ta spodnja cerkev, kripta, je kraj v globeli zemeljski, obdani s skalovjem in tu so čuli pobožni pastirji zavarovani od hladnega ponočnega vetra. Iz te naravne zemeljske globeli sredi betlehemskega polja in pašnikov se je videlo proti nebesu. Pozneje so napravili čez to globelj obok, ko so okolo in nad njo stavili cerkev. Ta kripta je še v stanu cerkvenem po gerškem obredu. Pri vhodu po stopnjicah v njo je mesto, kjer je stal angelj Božji oznanjujoč pastirjem rojstvo Kristusovo in tu vedno luč gorí, nekoliko luči pa gorí tudi pred „ikonosto“ (oltarjem). Ko smo šli zopet po stopnjicah gori na prosto, sta me napela dečka za bakšiš (darilo); dal sem ga onemu, ki je ključ donesl, toda dal mi je denar nazaj, rekoč, da je premalo in naj dam vsaj jeden frank. Rečem mu: Nisem Francoz in sem siromašen romar, potapljam ga z roko po rami in mu zopet oni bakšiš podam, in vzel ga je in se lepo zahvalil.

Nazaj gredé v Betlehem sem krenil po potu skozi „Pastirsko vas,“ ker gotovo so po tej poti šli pastirji po oznanilu angelja v Betlehem in v presv. štalico. Pastirska vas je postavljena ob bregu podnožja verha betlehemske gore jugovzhodnje ob „Pastirskem polju.“ Poleg vasi je novo poslopje, župnikovo stanovanje, cerkev in šola; to je katoliška župnija jeruzalemskega patrijarha. Patrijarhovi katoliški svetovni svečeniki nosijo vedno črne „talarje“ s pasom prepasani in črn bired z malimi zaokroženimi čve-

terimi rogli brez rože v sredinji; na potu pa klobuk z okroglim oglavjem, širocimi okraji na stranéh malo kviško zavihnjenih. Stanovalci Pastirske vasi so večinoma katoliki, le nekaj malo jih je nezjedinjene gerške cerkve.

Od te vasi šel sem jako v breg po potu med vinogradi in vertovi z oljkami in smokvami; došel sem blizu verha in na levo stran pota je vhod na novo katoliško pokopališče, lepo obzidano, pri sredinji mirodvora stoji prijazna cerkva sv. Jožefa na mestu, po izročilu, kjer je stala rojstna hiša ženina Device Marije in krušnega očeta Kristusovega. Šel sem mimo novega in lepega poslopja frančiškanskega nad tako imenovano „mlečno votlino“, nekoliko pod zemljo, sedaj lepa skalovita naravna cerkev z Najsvetejšim, in došel sem zopet v katoliški samostan betlehemski pri Jezusovi rojstni štalici. Po polju pastirskem in gredé v Betlehem sem peval lepe slovenske božične sv. pesme.

(Konec nast.)

Sveti večer v družini.

(Konec.)

(Gašper, ki je odperl vežna vrata, pride s sosedom Tonetom v sobo.)

(Sosed gre k očetu ter pravi.)

„Sveti smo večer včakali,
Dragi sosed, spet nocoj,
Zime se smo večkrat bali,
Da ne nese nas seboj.“

„Toda, ker smo tak' veseli
Zopet zbrani skupaj vsi,
Voščim zdaj družini celi:
Božji mir božične dni!“

(Oče in mati na to.)

„Enako tudi mi želimo,
Naj Bog vam da svoj blagoslov.
Za milost, zdravje ga prosimo,
Ti so najboljši vseh darov.“

(Micka, ki stopi bliže sosedu in pogleduje zdaj očeta, zdaj Toneta pravi mu.)

„Sosed, Tone! Večkrat oče,
Kedar Gašpar peti noče,
Pravijo; ko sva midvá
Bila s Tonetom mladá,
— Torej v letih ko zdaj ti, —
Peli smo kot slavčeki.“

(Zdaj pa sosedu naravnost.)

„No pa saj i zdaj še znate;
Čula zadnjič sem, ko v svate,
So iz Verha k vam prišli.
— Kdo je „čez pel“ kakor vi?“

(Oče na to Tonetu prav po prijateljsko.)

„No pomagaj jima ti;

(Kazaje na Gašparja in Micko.)

Svet drugače se verti.
Pesmi peti — svetih ne —
Mladi zdaj tako terdó;
Pač pa čuješ noči cele
Kvante: vmazane, — debele, —
Da človeku gabi se
Take spake vmazane!“

(Potisnejo kapo nazaj in kinaje z glavo dalje.)

Res mladina me skerbi,
Strašna kazen ji preti!

(Z roko priterjevaje dalje.)

To vse dela pa — napuh,
Ki po novem zove: duh —
Se — napredka, — duh slobod —
Ta je oče vseh teh zmot!

(Naštevaje dalje resnobno.)

Cerkve slušati več noče,
Vse duhovnov prošnje vroče
Só kot v steno terdi bob
Nem za versko vse, — kot grob.

(Posebno pomenljivo dalje.)

Toda prošenj Bog gorečih,
In pregreh v nebo kipečih, —
Pa prezerl On ne bo;
Vdaril s terdo bo rokó!

(Tone Gašparju in Micki, ki sta zamišljena zerla očeta v obraz.)

„Res! — Mladá sta draga moja,
Dolga vaju čaka hoja
Še na svetu. Pride čas,
Da se spomnita na nas,
In besed: da večni Bog
Vdarec bo poslal premnog!“

(Nadaljuje veselo in živahno.)

„Vama pa, ki sta veselje
Starišem in dobra vsa,
Jezušček bo spolnil želje,
Le prosita serčno ga!“

(Vsem.)

„Zdaj pa le zapojmo eno!
Radost sveta naj doni!
Rojstvo bodi počesčeno
Jezusa do konca dni!“

(Pojo pesnico: „Pastirčki moji;“ Tu se začuje zvon, ki vabi k polnočnici. Tone se poslovi. Domači pa se pripravljajo k sv. maši.)

F. S.

O liberalizmu.

Pogovor na železnici. — Prosto po italijanskem izvirniku priredil J. J.

III. Poglavje.

(Dalje.)

Odvetnik je vzdihnil. Ne da bi bil vedel, zadel sem bil ob struno, ki mu je kaj neprijetno bernela po ušesih. Da bolj jasno rečem: zadel sem ga naravnost v serce. Tega nisem znal, da je šlo z njegovo družino tako navzdol. Njegov starejši sin — vzgojen seveda v liberalnem duhu in vsekaval je le-tá otrov takorekoč v velikih požirkih. Najprvo je bil svobodomiselnik, poslej pa popolen bogotajec. Prepričan je menil biti popolnoma, da za človeka ni družega veselja nego pozemeljske slasti, in da so pojmi: Bog, poslednja sodba, nebesa, pekel itd. le prazne, ničevne iznajdbe vladohlepni duhovnikov, ter da se mora ravnanje človekovo ravnati le po kazenskem zakonu in po ničemur drugem. Zato bil je tudi popolnoma zgubljen človek, igral je in se pogrezoval v poltenosti in družih sličnih strasteh. Odvetnik je sicer sina skušal spreobrniti, toda mladenič se je bil učil

iz liberalnih časopisov, češ, vsi ljudje so jednaki, in iz tega je posnel, da oče nima pravice ovirati ga v njegovi novi sreči. In to je očetu tudi v obraz povedal. Saj kaj je svoboda tiska družega nego svoboda besede. In on je to enakost dobro razumel. Ako ga je kedó posvaril, zdivjal je in rohnél. Oči so se mu iskriale kakor gadu, Gorje mu, kedó bi se bil derznil mu ugovarjati! Dvakrat se je dvobojeval v svoji prepirljivosti s svojimi tovariši in dobil je dve rani, na roki in na glavi. Oče bil je v vednem strahu, da bi ne poginil kedaj v kakem sličnem poboju.

Vse to mi je pripovedoval odvetnik zdihujoč, med tem ko je vlak došel v Milan in se ustavil na kolodvoru. Pol ure sem imel časa, predno je odrinil vlak naravnost proti Benedkam. Tam porabiva ta čas, podala sva se v kolodvorsko restavracijo.

— Priznajte mi, dejal je odvetnik, da je le-tá salon v resnici lep.

— Tega ne tajim...

— Tedaj vidite, kak vspeh ima moderni napredek...

— Nisem se mogel zderžati smeha pri teh besedah: — No če Vaš toliko hvalisani napredek nima nikacih družih uspehov, tedaj...

— Kako mislite to?

— V resnici potreba je bilo ravno liberalizma, da se je taka stvar izveršila! Skoraj bi rekel s Horacijem: Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus,* ali bolj po domače: Prestrašno bobnijo goré, pritekla z njih mala bo miška! Smešno!

— Vendar...

— Vendar sedaj jejva Čas hiti in jaz sem že lačen, kakor bi se bil mesec dni postil.

— Med zajutrekom molčala sva obá. Manjkalo je še pet minut do odhoda. Treba je bilo plačati.

— Kako oderuštvo! vskliknil je odvetnik Šest lir za dva ali tri male koščike salame in steklenico vina. To je že krivično.

— In sedaj še račun za steklenico vina iz Chianti-ja...

— Kako vino iz Chiantija je to; ko je vendar najslabše verste...

— Motite se, to je pravo vino iz Chiantija. Tedaj steklenica vina iz Chiantija, salame, prekajeno meso, kruh...

— Toda dvorana je bila že prazna. Železniški sprevodnik kričal je s hripavim glasom pri vratih: „Verona, Padova, Benedke! Plačala sva toraj račun. Odvetnik pustil je bil na nekem stolu lep, nov dežnik; a sedaj ga že ni bilo več. Ker ni bilo več časa iskati ga, moral mu je slovo dati in stopiti v kupé.

— Priznajte, dejal sem odvetniku, kako velik vspeh ima liberalizem in kako vpliva na ljudi. Najpervo so nam za dva ali tri koščike salame skoraj žepe izpraznili in potem si je še jeden po liberalnih načelih prilastil Vaš dežnik.....

(Dalje nasl.)

Allocutio Summi Sacerdotis Christi Jesu ad sacerdotes et clericos.)*

Piscatores hominum, sacerdotes mei,
Praecones veridici, lucernae diei,
Charitatis radio fulgentes, et spei,
Auribus percipite verba oris mei!
Vos in sanctuario mihi deservitis:
Cavete, ne steriles aut inanes sitis.
Si mecum perpetuo vivere velitis.
Vos estis Catholicae Legis protectores,
Sal terrae, lux hominum, ovium pastores,
Muri domus Israël, morum correctores,
Vigiles Ecclesiae gentium doctores.
Si legis protectio cadat, lex labetur.
Si sal evanuerit, in quo salietur?
Nisi lux appareat, via nescietur.
Et ni pastor vigilet, ovile frangetur.
Vos coepistis vineam meam procurare,
Hanc doctrinae rivulis debetis rigare,
Spinas atque tribulos prorsus extirpare,
Ut radices Fidei possint germinare;
Vos estis in area fustes triturantes,
Prudenter a palea grana separantes;
Vos habent pro speculo Legem ignorantes
Populi, qui fragiles sunt et inconstantes.
Quidquid vident Laici, vobis displicere,
Dicent procul dubio, sibi non licere,
Et quidquid vos opere vident adimplere,
Credunt esse licitum, et culpa carere;
Cum pastores ovium sitis constituti,
Non estote desides, sicut canes muti,
Vobis non deliciant latratus acuti;
Lupus rapax invidet ovium saluti.
Grex fidelis triplici cibo sustinetur:
Meo sacro corpore, quo grex augetur;
Sermonis compendio, quod discrete detur,
Ciboque corporeo, ne periclitetur.
Omnibus tenemini vestris praedicare:
Sed quid, qualiter, ubi, quando, quare?
Debetis sollicite praeconsiderare.
Ne quis in officio dicat vos errare.
Spectat officium vestrae dignitatis,
Omnibus petentibus mea dare gratis,
Nec cujusquam hominum munera pendatis,
Ne cum Giezi pariter lepram incurratis.
Gratis Eucharistiam plebi ministrare,
Gratis et absolvere, gratis baptizare,
Vobis data coelitus cuncta gratis dare.
Ovium salutem sedulo curare.
Vestra conversatio sit religiosa,
Munda conscientia, vita virtuosa,
Regularis habitus, mensque gratioza,
Nulla vos coinquinat labes criminosa,
Nullus fastus eleveat ad id, quod non estis,

* Ta prelepi nauk „summi Sacerdotis“ (posnét namreč po evangelijskih besedah, zadevajočih Jezusove duhovne in učence) nam je poslal č. P. frančiškan Kalasancij Margreiter iz Samobora s pristavkom: To lepo, pač da prelepo poezijo sem dobil od nekega g. duhovna, bivši duhovni pastir še v Klanjcu na Hervaskem; ako je Vam po volji, sprejmite jo v Danico. Meni je prav močno všeč. — Rokopis ima podpis: „Typis editum Zagrabiae anno 1836.“ Nahaja pa se ravno ta „Allocutio“ tudi v duhovski knjižici „Vade Mecum“ z napisom: „Paefatio Summi Sacerdotis Christi Jesu ad sacerdotes et clericos.“ v novem natisu 1865. Ni nam torej znano, kje je prav za prav njen vir. Prav hvaležni smo čast. P. Kalasanciju za ta lepi nagovor in hvaležen bo vsak, kdor ga bo čital.

Gravis in intuitu habitus sit testis,
Nihil vos illaqueet curis inhonestis.
Quibus claves traditae sunt regni coelestis.
Estote breviloqui, nec vos ad reatum
Pertrahat loquacitas, nutrix vanitatum,
Verbum quod loquimini sit abbreviatum:
Nam in multiloquio non deest peccatum;
Estote benevoli, sobrii, prudentes,
Justi, casti, simplices, pii, patientes,
Hospitales, humiles, subditos docentes
Consolantes miseros, pravos corrigentes.
Nam si sic gesseritis curam pastorem,
Vereque vixeritis vitam spiritalem,
Postquam exueritis chlamydem carnalem,
Ipse vobis conferam stolam immortalem.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Na Verhniki je bilo v god brezmadežnega spočetja M. D. prav častitljivo cerkveno opravilo. Vzrok sta dva nova kamenita oltarja, prav lepo, umetno delo ljubljanskega mojstra g. Fel. Tomana, ki staneta 6000 gld. Pervi je posvečen M. D. brezmadežnega spočetja, drugi pa sv. Jožefu. Po škofijskem privoljenji vsled prošnje faranov, se je namreč sv. Katarina, ki je bila poprej v sredi altarja, umaknila velikemu zavetniku vesoljnega kerščanstva in posebej naše dežele, sv. Jožefu, in ob straneh ste sedaj sv. Katarina mučenica in sv. Jedert. Ob straneh nove podobe M. D. brezmadežnega spočetja sta pa velika angelja Gabriel in Rafael. Podoba (kip) sv. Jožefa je lepo delo gosp. Adolfa Vogla v Inomostu. Opomnjeno bodi, da k veliki novi cerkvi sta se res spodobila nova, večja in lepša oltarja in prečastiti gosp. dekan Koprivnikar si je prav veliko zasluge pridobil tudi s to olepšavo zale verhiške cerkve sv. Pavla, ktera je verh tega nedavno bila prav prijazno po vsih prostorih prebarvana. Zraven tega je pa ravno tudi dodelan prelepi novi, močno terdni tlak „chamot“ — po vsi cerkvi.

Vse je napravljeno brez kacega naklada, nobenega pritiska ni bilo po nobeni strani — hvala Bogu, posebnim dobrotnim rokam in modrosti prečastitega gospoda dekana, kateri pa — žali, da je tako hudo bolan, da slovesnosti, ktero je vso lepo vraval in vraval, se sam osebno še vdeležiti ni mogel. Naj torej blagi farani in prijatelji iskreno zanj molijo, da bi se še pozdravil, ako je božja volja.

O poli desetih se je pričelo cerkveno opravilo. Najpervo je gosp. kan. Luka Jeran imel priliki in prazniku primerno pridigo. Milostni gosp. prošt dr. A. Jarc, ki so bili pred 50 leti priljubljen duhovni pomočnik na Verhniki, so po pridigi najprej blagoslovili v cerkvi štatuo sv. Jožefa, ktero so potem v dolgi procesiji med petjem litanij nesli doli do cerkve sv. Leonarda in potem nazaj v cerkev in jo postavili na stranski oltar, kateri je bil njemu odločen. Azistencija z gosp. proštom na čelu je vodila procesijo. Potem so gosp. prošt blagoslovili še druge nove podobe altarja in prostor. Po darovanji za cerkvene potrebe je bila slovesna pontifikalna maša, pri kateri je lepo število gg. župnikov in družih duhovnov azistiralo. Še le ob eni je minulo opravilo.

Iz Vipave. 12. grudna. (Sveti misijon.) Pre draga Danica! Ker tako mično in ginljivo popisuješ iz premnogih krajev naše verne slovenske domovine

razne cerkvene slavnosti, prosim, naznani tudi iz naše doline preveselo vest da smo obhajali jako lepo in spodbudno sv. misijon, ktere ga so vodili znani prečastiti oo. Lazaristi iz Ljubljane. O kako rado in veselo se ga je verno ljudstvo vdeleževalo, kako ogromne množice so sule dan za dnevom v prelepo dek. cerkev pri spovednicah se je pa posebno zadnje dni kar terlo. — Ginljivi so bili govori vselej, a posebno zadnji dan o stanovitnosti do zadnjega zdihljeja. Kakor navadno, veršila se je poslednjič tudi slovesna procesija. Oj tukaj naj bi videli brezverni, milovanja vredni liberalci, kako globoko je ukoreninjena sveta vera v našem dobrem ljudstvu! V kako velikanskem številu se je vdeležilo spreveda z Najsvetejšim, ne samo ženskega, temuč najberže v večini tudi moškega spola: kako lepo je bilo slišati glasno molitev svetega rožnega venca! Res, ta preveseli dan ostane Vipavcem v najslajšem spominu. Bog daj obilnega sadu. In za vse to se imamo za Bogom zahvaliti našemu prečastitemu, za zveličanje duš tako gorečemu gospodu dekanu, ki jih „liberalci“ brez vsacega povoda zlobno napadajo. Upajmo, da se tudi v tem oziru po sv. misijonu na bolje oberne. Vi pa, prečastiti gospodje misijonarji, ki ste se toliko trudili za zveličanje naših duš, sprejmite tudi tem potom vsih vernih Vipavcev najhvaležniše priznanje in gorečo zahvalo. Dobrotljivi Jezus, ki ste ga tako goreče slavili, in nas k Njemu vodili, naj Vam tisočero poverne tukaj in tamkaj. Z milim Bogom in na svidenje v sv. nebesih! Elen, v imenu vsih vernih Vipavcev.

Zvonček sv. Jožefa iz Prjedora v Bosni. (Konec.) Krasna juternja Danica je vzšla — Brez madeža izvirnega greha spočeta Devica — ta rajska zgodnja danica nam je podeljena. — Tudi Sloveniji je letos nova zgodnja Danica izšla po I. slov. kat. shodu. Kmalo bo slavnega, čudežnega in milostljivega rojstva god — Solnce vse pravice, resnice in ljubezni. Prosimo zgodnjo danico — Marijo Devico, da milostno dovodi vso Slovenijo in nje narod k Solncu vse pravice — Jezusu Kristusu. In, da On vse razsvetli, ogreje in oživi za pravo istinito, verno kerščansko-katoliško življenje, za pravoverno narodnost slovensko.

Bliža se pa novo leto 1893, v katerem se bo preslavljal petdesetletno apostoljstvo-biskopstvo slavnega našega sv. Očeta Leona XIII. vidne glave naše, telesa sv. rimo-katoliške Cerkve.

Redka slavnost! In mi udje telesa sv. Cerkve, katerega vidna glava je sedaj sv. Oče Leon XIII, mi duhovni otroci velikega sv. Očeta, se pač moramo veseliti te redke milosti in slavnosti. O molimo in prosimo presv. Dete Jezusa, osobito ta mesec in svete božične dni, ves božični čas, tudi prav verno in iskreno za našega sv. Očeta in po namenu Njegovem. Tudi mi v jugoslavenski Bosni, osobito v cerkvi sv. Jožefa, bodemo te čase in dni s pomočjo Božjo iskreno opravljali svete pobožnosti, molitve in prošnje, kakor je v tem opisu omenjeno; opravljali pa tako, da bomo sveto neodjenljivo silo dekli presv. Sercu Božjega Deteta, Mariji Devici in sv. Jožefu. Treba je z veliko skerbjo, terdno-verno, neomahljivo, iskreno, z obilnim hrepenenjem moliti in prositi, ako se hoče zadobiti, obilno zadobiti.

O Božje Dete! donesi nam obilno milosti, luči in miru, dodeli milostno nam vsem novo prerojenje v Tebi, k pravemu čistemu, verlemu, odločnemu kerščansko-katoliškemu živovernemu življenju! To želimo

Izšla je Sloveniji zorna svitloba v I. slov. kat. shodu, in sedanih mračnih in meglenih časih. In ta svitloba, pravega slovenstva in kerščanskega rimo-katoličanstva, vedno več, svitleja in obsežnejša postaja. Zatoraj hvalimo Boga! Častimo in prosimo vedno iskreneje sv. Jožefa! Veliko pomoč skazal je sv. Jožef in jo bo še skazoval Sloveniji rimo-katoliški; to bo storil tudi zbog blagodušnih milih darov, katere so verni Slovenci podelili njegovi zelo siromaški cerkvi v Bosni. I v tej ubogi cerkvi se je iskreno molilo in prosilo za blagre I. slov. kat. shodu in vsej Sloveniji in se še vedno moli in prosi v ta veliki, dobri namen. Slovenija rimo-katoliška, osobito v slavni biskopiji Ljubljanski, je z raznimi milodari obdarovala opomnjeno zelo revno cerkev ženina Marije Device in krušnega očeta Kristusovega; tudi lavantinska častita biskopija obdarovala je ono ubogo cerkev sv. Jožefa s trijemi lepimi mašnimi plašči, kateri bili so ji poslani iz rajskega grička sv. Jožefa pri Celju. Bog plačaj!

Rimski Katolik.

Podajmo si roke v slogo!

In to bodi točka, na katero hočemo tudi mi odslej pred vsem obračati svojo pozornost. Komur je ljubo — in mi ga vljudno prosimo — pošiljaj nam dvome, ki mu morijo duha, pošiljaj ugovore proti veri in filozofiji, kateri se dandanes navadno slišijo v krogih omikancev. Ob enem pa vabimo tudi modroslovsko ali bogoslovsko omikane prijatelje in somišljenike, da bi nas blagovoljno podpirali v tem apolozičnem podjetju, katero edino nam more vgladiti pot do trajne edinosti, do Slovenije združene — v načelu!

Dr. Mahnič.

Dunaj. Večkrat se očita, kako marsikteri poslanci veliko časa potratijo z nerodovitnimi govori v škodo davkoplačevavcev. In ko so nedavno, kakor pravi eden tirolskih listov, še par dni potratili z zadevami v Liberčah (Reichenberg), akoravno je bil minister Taaffe že dosti pojasnil, zakaj je bil ondotni mestni odbor razgnan, je poslanec dr. Lueger zaklical: „Ako bomo še dalje tako delali, bodo poslednjič prišli vsi avstrijski narodi s palicami in nas bodo izgnali iz tega tempeljna.“ No, tu — se vé, je zopet preveč rečeno, pravi „Solnograška Kirchenzeitung,“ res pa je, da so kateri, ki to zaslužijo.

Sploh se katoliški duh budi ne le na Dunaju, ampak tudi sicer po cesarstvu in ako pride do novih volitev, se utegne mnogo spremeniti. Poljski listi med drugim menijo, da iz sedanjih zadržé se bode javaljne dalo drugač izkopati razun z razrešenjem državnega zbora.

Ogersko. Judovski in prostomišljaški neki Magjari hočejo kraljestvo sv. Štefana med drugimi nesrečami tudi še s ciganskim zakonom oskruniti, tako namreč da bi se ne poročevalo cerkveno, ampak posvetnjaško, kakor je iznašlo francosko rogovilstvo. Snuje se pa na Ogorskem odbor, ki bo nabiral podpise proti takemu zakonu in bode zadevno addresso izročil presvitlemu vladarju s prošnjo, da naj ne priterdi, da

bi se taka predloga izročila zbornici, ki bi oskrunila Marijansko kraljestvo. Deputacijo bode peljal grof Zichy (r. Ziči) pred Nj. Veličanstvo. Liberaluhi so po vsih deželah začeli z veliko prederznostjo rogé kazati, ker so katoličani že davno postali mlačni in vnemarni za naj svetejšo reč. Ravno to bo pa tudi zaspance zbudilo, da bodo začeli misliti tudi sami nase, na svoje družine in naslednike.

Krakovo. (Katoliški shod.) V tem mestu že imajo odbor za pripravljanje katoliškega shoda s predstvom grofa Andreja Potočkega. Povaljeni bodo tudi Rusini, da se vdeležijo. Geslo shoda je: Svetna oblast sv. Očeta, verska šola in posvečevanje vsih praznikov.

V Rim. Diecezanski odsek nadbratovščine sv. Mihaela na Dunaju pripravlja skupno potovanje v Rim, ki se ima vravnati mesca aprila 1893 iz ozira na 50letni škofovski jubilej sv. Očeta. Društvo odrine z Dunaja v Rim in nazaj čez Loreto. Bolj natanko poročilo se pričakuje v malo dneh.

Amerika. (Kolera in trgovina.) Amerikanski listi popisujejo škodljivi vpliv kolere na trgovstvo. Bojé se, da na spomlad bi se utegnila ta šiba božja poverniti in prilezti v obširno Ameriko. Torej prevdarjajo, kako bi se mogla odvracati. Sam strah pred kolero bil bi menda že dovelj, da bi se nikdo ne upal na dan s kakim večjim trgovinskim podjetjem. Zgubo, katero so terpele evropejske parobrodne družbe zaradi kolere, ceni eden ondotnih listov na eno tretjino vsih dohodkov. Na tej podlagi premerja, koliko bi škodovala kolera železniškim in parobrodnim družbam v Združenih državah. Berž ko bi zašumelo, da je kolera v deželi, bi gotovo ostalo doma najmanj četertina ljudi tistih, ki navadno potujejo, vsa večja podjetja bi ponehala. Ako bi tedaj imele družbe za 25 odstotkov manj dohodkov, vstal bi velikansk polom. Velika obertnija in tovarniško delo bi prenehalo: vsled občne brezdelnosti bi nastalo pomanjkanje zaslužka in silna revščina. Vsled tega nordamerikanski „Review“ močno tiši na to, kako naj pazijo, da se ta grozna kuga ne zanese iz Evrope v Ameriko. — Tako skerbni so ti veletrgovski amerikanski pisatelji oziroma na časne pomočke zoper kolero; se ve, na to pa ne mislijo, da bi ljudi k pokori klicali, kakor svoje dni prerok v velikih Nivah! —

Novi predsednik Cleveland bode 4. marca vmeščen v Vašingtonu; najmanj 50.000 ljudi se takrat pričakuje k tej slovesnosti. —

Predštev za vladanje Združenih držav prihodnje leto je nastavljen na 500 milijonov dolarjev.

Nesrečnega pretepanja Kranjec tudi na tujem ne zapusti. Okoli 30. nov. so se nekteri v Čikagu pri igri nekaj sporekli in so enega (Fr. J.) pretepli, da je naslednji dan umerl. Varite se, o rojaki, strahotnega pobijanja in klanja!

V Čikagi izhajata že 2 hervaška časnika: „Hervatska Zora“ in „Chicago.“ „Amerik. Slovenec“ se nadja, da ostaneta katoliška in ne prideta brezverskim ložam v kremplje.

V Jolietu se je ustanovilo že tretje moško podporno društvo pri cerkvi sv. Jožefa. Šnuje se tudi slovensko katoliško dekleško društvo. — Okoli 20. nov. je iz Joliet 16 Slovencev odrinilo na Kranjsko obiskat svoje rodovine. Vsi so Dolenjci. — V Romeo se je na železnici ponesrečil Štajerc Vinc. Špraje; vozovi so mu nogo zdrobili; upajo, da okreva. —

24. jul. so škof J. Vertin blagoslovili ogelni kamen za novo cerkev na Dallar Bay u.

Amerika. Katoliški kongres Ekvadorske republike je slovesno izrekel in razglasil, kako je neodjenljivo in določno potrebno, da naj se svetemu rimskemu Stolu poverne svetna oblast, ktera mu je bila ugrabljena. Katoliški kongres Ekvadorski se nadja, da vsi Ekvadorjani in vsi katoličani španjske Amerike bodo goreče in stanovitno delali na to, da se svetna oblast papeževa Kristusovemu namestniku zopet poverne, da bodo z besedo in pisanjem vsi razširjali pravi nauk in resnične misli o tej stvari, v družinah na ta namen molili za prostost apostolskega pervaka. Vstanoviti hočejo katoliške shode in središnji odbor, ki naj v imenovani namen prične dogovor z drugimi katoliškimi državami ter bode v zvezi z njimi delal za razširjanje tega gibanja.

Ekvadorski kongres vterjuje svoj sklep s pravim kerščanskim spoznanjem: 1. da papež svoje svete in nedotikljive oblasti ni prejel od ljudi, ampak od Boga; 2. da mora tudi imeti popolno neodvisnost in svobodo, ne da bi bil podveržen kaki zemeljski oblasti; 3. da svetno nadgospodstvo rimskega papeža je dandanes bolj kot kdaj edino poročstvo te neodvisnosti in prostosti; 4. da svetna oblast papeževa je potrebna, da se kerščansko-olikovavno djanje ohrani ter se narodi obvarujejo strašne prekucije (katastrofe), ki ljudstvu žuga; 5. ker je papež vidni poglavar vesoljne Cerkve, torej vsi katoličani na zemlji nimajo le samo pravice, temuč tudi dolžnost zahtevati, da se papežu poverne svetna oblast zaradi vladanja in koristi sv. Cerkve in tudi v korist Italije same.

Vidi se, da so še narodi na zemlji, ki imajo velikodušne misli za pravico in za katoličanstvo. V kakošnem spoštovanju imajo tudi severne amerikanske zvezne države sv. Očeta, kaže ono, kar smo zadnjič omenili oziroma na vdeleženje rimskega Stola pri veliki amerikanski razstavi prihodnje leto.

Severna Amerika. V cerkvi Jezusovega presvetelega Serca v Baltimoru je 6. nov. obhajal zlato mašo č. P. Tadej Anwander iz Avgsb. škofije. Pridigar pri tej slovesnosti, P. Wagrigh, je povedal med drugim, da zlatomašnik je cerkve in šole zidal, skoro neštevilnokrat pridigal, govoril v družbah, imel kerščanske nauke, nad 17tisučkrat maševal in čez 322.000 spoved sprejel. —

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec december (gruden).

a) Glavni namen:

Katoliška Poljska dežela.

b) Posebni nameni.

18. IV. adventna nedelja. **S. Vunibald.** Školija Eichstättka. Družba sv. Bofanifacija. Neke stavbarske zadeve, zlasti cerkve Jezusovega presv. Serca.

19. **S. Irmna.** Serčnost in moč v krizih. Vdove in sirote. Za potrebne novince cerkvenih redov.

20. **S. Liberat.** Ubožni afrikanski sužnji. Ljudski misijoni in narast čverstih misijonarjev.

21. **S. Tomaž.** Poživljenje in pomnoženje sv. vere. Mašniki in obhajanci. Možaki, da bi se bolj goreče vdeleževali cerkvenega življenja.

22. **S. Flavijan.** Naši zapuščeni verski bratje na Ruskem. Kerščanska vravnava srednjih šol. Prav mnoge boleline osebe.

23. **S. Hartman.** Mladi zakonski možje za povernitev h kerščanskemu življenju. Mnogi hudo zagrešeni. Neko vednostno podjetje.

24. **Sveti večer.** Vredno pripravljane na prihod Kristusov. Molitve posebno potrebni mašniki.

25. **Božič ali: Rojstvo Jezusa Kristusa.** Kerščansko prerojenje narodov. Staro in novo poganstvo v svojem nesrečnem noraku. Zimska revščina ubožnih.

26. **S. Štefan.** Serčno in odkrito spoznanje Jezusa Kristusa. Katoliške dijaške družbe. (Konec nasl.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Seroa.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Seroa: sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov. Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad. in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Odvernjenje neke velike neprijetnosti. — Za srečo pri domači živinici.

Listek za raznoterosti.

Ljubljana. Brezmadežnega spočetja praznik so v Stoljni cerkvi sv. Nikolaja prevzvišeni gospod knez in škof imeli ob 10ih pontifikalno sv. mašo, k sklepu pa so podelili papežev blagoslov za popolne odpustke.

V Žireh je umrl ondotni duhovni pomočnik č. g. Pavel Kramar. R. I. P.

Maribor. Prečast. gosp. stoljni dekan prelat Ign. Orožen je postal stoljni prošt ondotnega stoljnega kapitelnja. — Iz serca čestitamo.

Kanonično vmeščena sta bila 12. t. m. čč. gg.: Jan. Dolžan na župnijo Terstenik in Ant. Lenasi na župnijo Ihan.

Maribor. Stoljna dekanija je razpisana do 18 prosenca 1893. —

Vse tri božične ss. maše 25. tega mesca bode oskerbnik ubožnih dijakov tudi to leto daroval za blage dobrotnike in dobrotnice naše tako potrebne in koristne naprave in za dijake, da bi se obvarovali mladinskih spak in napak, kakoršne se večkrat slišijo iz šolskih krogov. Potrebe, kakor vidijo dobri podpiravci naše mladine iz mesečnih izkazov, so vedno večje le mnoge dobrotne roke s svojimi darovi so zmogljive doseči, da se moremo ohraniti. Že zdaj tedaj vošimo vsim našim prijateljem in obrotnikom šolske mladine prav blage, srečne, mirne in vesele praznike z željo, da bi se v imenu betlehemskega Jezuščka spominjali tudi potrebnih naših dijakov in pripomogli, da se odbijajo veliki vsakomesečni stroški, zlasti v ljudski kuhinji, v kateri smo za pretekli mesec november plačali 246 gld. 32 kr. od 161 mladenčev. Mladenci so iz vse dežele, tudi precej Štajercev, in iz vsih raznih šol; spominjajte se jih torej po vsih krajih, da skupaj spravimo svoto blizo 300 gld. vsak

mesec. Zasluga pri Bogu je veliko večja, kakor pa ta denar.

Svitli nadvojvoda Ferdinand Francišk Este se je predvčerašnjim peljal skoz Ljubljano, nastopivši dolgo pot okoli sveta.

Ubožnim šolskim otrokom se bode prihodnjo nedeljo ob 11ih v mestni Reduti delila obleka ter po navadi tako imenovana „Miklavževa darila.“

Za Božič kaj. Četero Božičnih pesem — za solo-speve, mešan zbor in spremljanje orgelj zložil Ign. Hladnik. Cena 40 kr.

„Das Vaterland,“ dunajski konservativni katoliški dnevnik, bode od novega leta nadalje izhajal po dvakrat na dan, zjutraj in zvečer. Cena bode za četrto leta 7 gld., za dvakrat pošiljatev na dan; 6 gld. 15 kr. pa za enkratno pošiljatev na dan.

Prošnja. Gospodje, kateri so po ranjem gospodu Komelu pl. Sočebnanu, c. kr. majorju v pokoju, kot pisatelju vojaške knjige za razprodajo prejeli, se vljudno pozivajo, da izkupnino, ali ne prodane knjige gospej vdovi (Soda N.) kot dediču v Gradec, Gratzbachgasse 40, odposlati izvolijo, da ne bodo neljubo sodbeno terjani.

„Slovenec in Domoljub.“ „Slovenec“ naznanja, da za novo leto bode za vsacega imenovanih listov posebej naročevanje, ter „Domoljub“ z novim letom ne bo več izhajal kot priloga „Slovenca.“ Naročniki „Slovenčev“, kateri želé tudi prihodnje leto dobivati „Domoljuba“, blagovolijo ga naj posebej naročiti. Na 10 „Domoljubov“ pod skupnim naslovom naročenih je enajsti list brezplačen.

Bulgarija hoče svojo vstavo nekoliko spremeniti. Pri tem je znamenito, da knez ne bode siljen svoje vere spremeniti, temuč da izvoljeni prvi knez more svojo vero ohraniti, kakor tudi njegov prestolonaslednik. Tako saj je nasvetoval ministerski predsednik Stambulov v shodu velikega števila poslancev in bili so zadovoljni. Sedanji vladar tedaj bi brez zadržka vladal kakor katoliški knez.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: G. K. P. 25 gld. — Č. g. J. A. 1 gld. 50 gld. — S. Preserja 3 gld. — Neka dobrotnica 1 gld. za neki dober namen. — N. N. 10 gld. — Č. g. Merčun R. 1 gld. — „Notus“ 5 gld. — Prijatelj iz B. 3 gld. — Prijatelj z V. 13 gld. — za pridne dijake P. 3 gld.

Za sv. Detinstvo: Čemažarjevi 1 gld. 20 kr. — Iz Škofje Loke, 20 gld. — Č. g. R. Merčun 10 gld.

Za Marijanišče: Iz Preserja 2 gld.

Za cerkev sv. Jožefa v Prijedoru: Iz Preserja 1 gld. 35 kr. — P. 2 gld.

Za Detoljuba: Iz Preserja 1 gld.

Za misijon v Ugandi: P. 3 gld.

Za sv. Očeta: P. 6 gld.

Za stradaljoče klavirsarice v Assisija: P. 5 gld.

Za stradaljoče frančiškankarice v Assisija: P. 5 gld.

Za uboge črnčjenke v Adriatopoli: P. 5 gld.

Za uboge dijake v Solunu: P. 5 gld.

Za spominček škofa Chroena: P. 3 gld.

Za misijon škofa Sogara: 3 gld.

Za ustanovitev stalne in večje rezidence čč. vo. pzoite v Ljubljani mesto sedanjega „protizorja.“ Neka gospa 5 gld.